

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

V. 1918.

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1918.

Muntvondst in Steenwijk.

In April 1918 werd bij het graven der fundamenten voor een brandvrijen kelder in het nieuwe gebouw der Friesche Bank in de Oosterstraat te Steenwijk onder den keldervloer van het vorige huis een kruikje ¹⁾ gevonden, inhoudende een 26tal goed bewaarde goudguldens (— een gunstig omen voor den nieuwen safe —). De Directie was zoo welwillend mij de collectie eenigen tijd ter onderzoek af te staan en waar het een middeleeuwsche vondst betreft, heb ik het van genoeg belang geacht de resultaten te publiceeren, temeer, omdat ook hier weer blijkt, in hoe hooge mate buitenlandsch goudgeld hier meer gangbaar was dan inheemsch, ja, het vrijwel verving in de late middeleeuwen.

Het zijn alle 15de eeuwse goudguldens, de meeste Rhijnsche, of liever Keurvorster guldens, zooals men hier te lande ze in die tijden meest noemde. Alle zijn verschillend, al betreft het hier en daar slechts een stempelverschil. Slechts één draagt een jaartal en wel 1438, doch de andere zijn vrij juist te dateeren, vooral aan de hand van het werkje van PAUL JOSEPH naar aan-

¹⁾ Het kruikje, waarvan bij het vinden de hals afgebroken was, werd opgestuurd aan den heer NANNE OTTEMA te Leeuwarden, tot eventueele steun bij de dateering van Noord-Nederlandsch aardewerk.

leiding van de goudvondst bij Disibodenberg in 1841 ¹⁾, waarmede deze collectie in de samenstelling groote overeenkomst toont. Deze voortreffelijke studie weet op heraldische en archivalische gronden de munten tot op een 10tal jaren nauwkeurig te bepalen.

Bij de Steenwijker vondst zijn de oudste van na 1410, de jongste van ná 1464, doch deze laatste zijn zoo weinig afgesleten, dat ze slechts zeer kort in omloop kunnen zijn geweest, ja misschien al \pm 1467 zijn verborgen. Een direct verband met een historische gebeurtenis valt moeilijk aan te wijzen, of het moest al zijn het hevige woeden van de pest in die streken in 1468.

Stad **Dortmund** ten tijde van den Roomsch-Koning
SIGISMUND 1410—1433.

1. Goudgulden. Met **TREMONIENS'**. Verg. MEYER ²⁾ 38c.

ten tijde van den Roomsch-Koning **FREDERIK III**
1440—1451.

2. Goudgulden. MEYER 45.

Stad **Frankfurt a/Main** ten tijde van den
Roomsch-Koning **SIGISMUND** 1410—1433.

3. Goudgulden. JOSEPH & FELLNER ³⁾ 103c.
4. » » » 103e.

¹⁾ PAUL JOSEPH, *Goldmünzen des XIV und XV Jahrhunderts. (Disibodenberger Fund). Frankfurt a/M. 1882.*

²⁾ AD. MEYER, *Die Münzen der Stadt Dortmund.* Wien. 1883.

³⁾ P. JOSEPH und E. FELLNER, *Die Münzen von Frankfurt a/M.* Frankfurt a/Main. 1896.

ten tijde van den Roomsch-Koning FREDERIK III
1440—1451.

5. Goudgulden JOSEPH & FELLNER 112^v.

Stad **Basel** ten tijde van den Roomsch-Koning
SIGISMUND 1410—1433.

6. Goudgulden. GEIGY ¹⁾ 30.

ten tijde van Keizer FREDERIK III 1451—1493

7. Goudgulden. GEIGY 47.

8. (nà 1460) Goudgulden. GEIGY 54, muntmeester FIL.
v. WEINSBERG.

Graafschap **Tirol**.

Aartshertog SIGISMUND 1439—1489.

9. Goudgulden. REIMMANN ²⁾ ± 631.

Paltsgraafschap **Zweibrücken-Veldentz**.

LODEWIJK I (de Zwarte) 1459—1489.

10. Goudgulden, geslagen te *Wachenheim*. EXTER ³⁾ II.
p. 10/11.

De bond der Rhijnsche Keurvorsten.

Paltsgraafschap **Kur-Pfaltz** (oude linie).

LODEWIJK III (met den baard) 1410—1436.

11. (1425—1436) Goudgulden, geslagen te
<i>Bacharach</i> . JOSEPH ⁴⁾ 28 ^c .	} Stempel-
verschil.
12. (1425—1436) Goudgulden, geslagen te
<i>Bacharach</i> . JOSEPH 28 ^c .	

¹⁾ A. GEIGY, *Katalog der Basler Münzen und Medaillen*. Basel 1899.

²⁾ REIMMANN, *Münzen und Medaillencabinet* Frankfurt am Main. 1891—1892. 3 Bde.

³⁾ F. EXTER, *Versuch einer Sammlung v. Pfälzer Medaillen. etc.* 1759.
Deze determinering dank ik aan de welwillendheid van den heer M.
SCHULMAN te Amsterdam.

⁴⁾ Zie noot 1 bl. 74.

LODEWIJK IV (de Zachtmoedige) 1436—1449.

13. (1439—1449) Goudgulden, geslagen te *Bacharach*. JOSEPH 30^b.
 14. (1439—1449) Goudgulden, geslagen te *Bacharach*. Verg. JOSEPH 31. Met C' * P' * R' * en BΛ.

FREDERIK I (de Overwinnaar) 1449—1476.

15. (1463—1476) Goudgulden, geslagen te *Heidelberg*. JOSEPH 34.
 16. (1463—1476) Goudgulden, geslagen te *Bacharach*. Type van n°. 15 met vz. * FRIO' C' * P' * R' -
 — OVX * BAVVI Kz. ✠ MONET' ROVT * AVRET * BACCh' *

Aartsbisdom **Mainz**.

KOENRAAD III (Wild- en Rhijngraaf van DHAUN) 1419—1434.

17. (1419—1423) Goudgulden, geslagen te *Höchst*. Met RCP' en * MOQ' - * ROV' - Verg. CAPPE ¹⁾ 585.

ADOLF II (graaf v. Nassau) 1462—1475.

18. (nà 1464) Goudgulden, geslagen te *Mainz*. JOSEPH 15^b.

Aartsbisdom **Trier**.

OTTO (graaf van ZIEGENHAIN) 1418—1430.

19. (1425—1430) Goudgulden, geslagen te *Coblentz*. Met TREV'. Verg. JOSEPH 23.

Aartsbisdom **Köln**.

DIRK II (graaf van MEURS) 1414—1463.

20. (1414—1417) Goudgulden, geslagen te *Bonn*. JOSEPH. 37.

¹⁾ H. P. CAPPE, *Beschreibung der Mainzer Münzen des Mittelalters* Dresden 1856.

21. (1419—1423) Goudgulden, geslagen te *Bonn*. JOSEPH 40^a.
22. (1425—1437) Goudgulden, geslagen te *Riehl*. JOSEPH 45^b.
23. (1425—1437) Goudgulden, geslagen te *Bonn*. Met CO'. JOSEPH 46^b.
24. (1437—1461) Goudgulden, geslagen te *Riehl*. JOSEPH 47^a.
25. 1438 Goudgulden, geslagen te *Riehl*. JOSEPH 48.
RUPRECHT (paltsgraaf b/d. Rhijn) 1463—1477.
- 26 (± 1463) Goudgulden, geslagen te *Riehl*. CAPPE¹⁾ 1123.

's-Gravenhage, Sept. 1918.

W. G. FEITH.

¹⁾ H. P. CAPPE. *Beschreibung der Cölnischen Münzen des Mittelalters*. Dresden. 1853.